

РЕЦЕНЗИЯ

От: *проф. д-р Венета Стоянова Гайдарджиева,
Научна специалност „Народно стопанство (история на народното
стопанство – регионално развитие)“,
Тракийски университет - Стара Загора, Стопански факултет,
катедра „Регионално развитие“*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма „Администрация и управление (регионално развитие)“ в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед №3209/29.11.2022 г. на Зам.-ректора по НИД и МС на УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Валбона Абдула Саколари*

Тема на дисертационния труд: *„Административни и териториални реформи като ефективен способ за подобряване на местното самоуправление при предоставяне на публични услуги“.*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Валбона Абдула Саколари се е обучавала по докторска програма „Администрация и управление (регионално развитие)“ към катедра „Регионално развитие“, факултет „Управление и администрация“ на УНСС в професионално направление 3.7. Администрация и управление, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 2937/25.11.2019 г. Обучението е осъществено под формата на самостоятелна подготовка срещу заплащане през периода 15.11.2019 г. – 15.11.2022 г. Научен ръководител е доц. д-р Георги Николов.

Валбона Абдула Саколари е отчислена с право на защита на дисертационен труд „Административни и териториални реформи като ефективен способ за подобряване на местното самоуправление при

предоставяне на публични услуги“, считано от 14.11.2022 г., със Заповед на Ректора на УНСС № 3289/12.12.2022 г.

- *Кратка биографична справка:*

Валбона Саколари е родена през 1974 г. в град Дуръс, Република Албания. От 1992-1996 г. учи във факултет „Икономика“ на Университета в Тирана и завършва бакалавърска степен по Икономика. От 2011 г. до 2013 г. продължава образованието си в магистърска степен по МП „Политика и администрация – профил Финансова администрация“ във факултет „Политически науки и право“ на университета „Александър Мойсиу“ (UAMD) в гр. Дуръс.

За трудовия си стаж докторантката посочва годините от 2001 г., когато работи във фронт офис на фирма Topography “Maestri”, гр. Ричоне, Италия. От 2003-2006 г. е продавач консултант в гр. Римини, Италия. От 2006 – 2010 г. е счетоводител в италианска фирма в гр. Дуръс, Албания. От 2010 г. и до сега е търговски мениджър в същата фирма.

През 2019 г. участва в следните обучения: „Лидерство в безопасността“, „Кодекс за бизнес поведение и съответствие в НС (човешки капитал)“ и „Предотвратяване на корупцията в НС“ по линия на НС Group.

През 2021 г. се обучава по Програма „Институт за момичета и жени в политиките за национална и международна сигурност II“, CRLDS, Център за европейски политически изследвания за местно и регионално развитие, Албания, Тирана. както и в още 4, посочени от докторантката обучения в сферата на финансите.

Валбона Саколари има известен опит и в обществено-политическата сфера. През 2019 г. участва в изборите за местни органи на управление, община Дуръс. През 2021 г. е кандидат от Демократическата партия на парламентарните избори в Албания.

Владее английски език на добро ниво и италиански език – на много добро ниво.

- *Заемани академични и други длъжности до момента (вкл. длъжности извън ВУ или научна организация).*

През периода 2015-2020 г. Валбона Саколари е хоноруван преподавател в катедра "Публична администрация", Факултет по политически науки и право, UAMD, гр. Дуръс. През 2021 г. е хоноруван преподавател във Факултет по икономика на Университетски колеж Кириази (Qiriazì), гр. Тирана.

- *Кратка информация за изпълнението на индивидуалния план*

В заповедта на Ректора на УНСС за отчисляване на докторантката е посочено пълно изпълнение на дейностите по индивидуалния учебен план и положително отношение на обучаващата катедра „Регионално развитие“ за готовността на Валбона Саколари за защита на дисертацията пред научно жури.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията се състои от въведение, три глави, заключение, библиография и приложения. Общият обем страници е 153. Изследването е направено на базата на 158 теоретични източника и емпирични бази данни. Част от данните и обобщенията са представени нагледно посредством 3 таблици, 9 фигури и 6 приложения.

Актуалността на темата е обусловена от необходимостта за развитие и утвърждаване на доброто демократично управление на местно ниво. Изследователският интерес е насочен към задълбочен анализ на осъществяваната административно-териториалната реформа в Албания от 2014 г., която е ново предизвикателство за демократичните промени в страната и за утвърждаване на местното самоуправление и децентрализация. Предмет на изследването на дисертационния труд е реформата и нейното влияние върху управлението на местно ниво. В тази връзка, обект на проучване са различни общини, като основни участници по изпълнение на предприетите промени. Акцентът е върху оценяване готовността на административния персонал за прилагане на реформата и върху фискалната автономия на общините. Основната цел е да се оцени иновацията, която реформата носи и как това ще подпомогне устойчивия местен икономически растеж и икономическия растеж на Албания.

Основната хипотеза, която изследването повдига е, че: административно-териториалната реформа повишава ефективността на местното управление, осигурявайки ефективност при предоставянето на публични блага и услуги, и при събирането на данъци, като по този начин насърчава устойчивото местно икономическо развитие”.

В дисертацията се оценяват елементите, които влияят върху подобряване качеството и количеството на публичните блага и услуги, предлагани от местната власт. Обоснован е изводът, че успешното управление трябва да бъде преди всичко ефективно управление. Административно-териториалната реформа е насочена точно към създаване на ефективно местно управление чрез консолидация на по-малки единици на местната власт в единици, по-големи и по-ефективни, за

да се предоставят по-добри услуги и по-добър достъп на гражданите до тези услуги. За целите на емпиричния анализ е осъществено анкетно проучване по електронната поща сред 51 респонданти, избрани на случаен принцип от целевата група, които да дадат отговор на 21 въпроси, свързани с оценка на административната, техническа и професионална ефективност на местното самоуправление.

Структурата на дисертационния труд отговаря напълно на стандартните изисквания за тази цел. В първа глава е представена теоретико-методологическата основа на административно-териториалната реформа, основните дефиниции, понятия и модели, както и законодателната основа за това в Албания. Във втора глава е направено проучване за историческите предпоставки на териториалното деление в Албания, както изследване и критичен анализ на резултатите от административно-териториалната реформа (АТР) в страната, чиято цел е да се създадат окрупнени административно-териториални единици (АТЕ), които да предоставят подобрени услуги за ефективно използване на местните финанси. В подкрепа на основната хипотеза, в анализа тук са тествани три предварително дефинирани нула хипотези, а именно:

H1o: Административно-териториалната реформа влияе върху фискалната автономия на местното управление;

H2o: Реорганизацията на единиците на местната власт създава възможност за предлагане на ефективно разпределение на инвестициите;

H3o: Реорганизацията на единиците за местно самоуправление намалява разходите за административен персонал

В резултат са направени следните констатации :

- административно-териториалната реформа не пречи на фискалната автономия на местно ниво;

- реорганизацията на единиците на местното самоуправление създава възможност и не възпрепятства ефективното разпределение на инвестициите в тях;

- реорганизацията намаля броя на административния персонал.

В трета глава дисертацията се фокусира върху прилагане на принципите на доброто управление в публичния сектор; въвеждане на иновации и добро управление на регионално и местно ниво; подобряване на ефективността при предоставянето на обществени блага и увеличаване на събираемостта на данъци.

В заключението синтезирано са представени изводите от направения в изследването теоретичен и емпиричен анализ. На тази база са формулирани и съответните препоръки.

Изследването е направено на базата на общо 158 теоретични

източника и емпирични бази данни, което е доказателство за добрата осведоменост на дисертанта по проблематиката.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

➤ Докторантката е направила оценка на въздействието на АТР за подобряване на качеството и количеството на публичните услуги, чрез повишаване на ефективността на структурите на местно управление, укрепване на местните финанси и увеличаване на фискалната автономия, и развитие на капацитета на местните структури.

➤ Проучването сравнява получените резултати с теоретичните очаквания като тества чрез t-test поведението на променливите, пряко влияещи върху резултатите от реформата. Резултатът от теста показва, че ефектите от реформата не достигат първоначалните цели. Показателите им са сходни от тези, преди провеждането на реформата. Въз основа на резултатите от тези тестове се представят някои препоръки от автора.

➤ Проучването се използва като инструмент за измерване на ефективността на местната администрация. В казуса се разглеждат общините като преки единици, повлияни от АТР. За тази цел са разработени въпросници.

➤ Статистическият модел на множествената линейна регресия се използва за изясняване на връзката между независимите променливи на фискалната автономност, финансовото представяне, броя на публичните администратори и зависимата променлива – публичните услуги, предлагани от Единиците на местно самоуправление (ЕМС).

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертацията има научно-приложна насоченост. Направените основни заключения, които имат приносен характер биха допринесли за повишаване на практическите резултати от прилаганата АТР в Албания, а именно:

✓ Обоснована е необходимостта от реформи, ориентирани към повишаване на данъчната автономия;

✓ Мотивирано е предложението местното самоуправление да прилага възможностите на АТР за достигането на по-високи стандарти на публичните услуги;

✓ Установено е, че реформата допринася за подобряване ефективността на разпределението на публични средства и за това е необходимо да се променят разпоредбите относно разпределянето на

публични средства и рефинансирането на местното самоуправление при изготвянето на годишния бюджет.

✓ Изследването доказва, че прилагането на АТР от 2014 г. води до повишена техническа, административна и професионална ефективност чрез насърчаване на подходяща комуникация и прозрачност, както и въвеждане на регулации, насочени към и насърчаване на конкурентоспособността и оценката на работата както на регионално, така и на местно ниво на управление.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката е посочила 9 публикации, публикувани основно в сборници от международни научни конференции. Тематично те са свързани с изследователската проблематика в дисертацията. Във всичките публикации Валбона Саколари е единствен автор. В количествено отношение публикациите надвишават изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 33 страници и отговаря на изискванията за съответствие с дисертацията, като дава достатъчно пълна и вярна представа за направеното изследване. Справката с приносите отразява реално резултатите на дисертацията.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Проблематиката към която се е насочила авторката е актуална и важна за социално-икономическото развитие на общините в Албания, за развитие на тяхното самоуправление и прилагане принципите на децентрализация в управлението. Препоръката ми е да задълбочи изследванията в тази насока, да ги популяризира и отстоява пред компетентните органи.

8. Заключение

Дисертационният труд е разработен в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, отразени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС.

На основание посочените добри резултати в изследователската работа на докторантката, давам своята положителна оценка на

разработения от нея дисертационен труд и предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за присъждане на ОНС „доктор“ на Валбона Абдула Саколари в област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление; научна специалност „Администрация и управление (регионално развитие) ”.

24.01.2023 г.
гр. София

Подпис: .....
/Проф. д-р В. Гайдарджиева/

REVIEW

From: *Prof. Veneta Stoyanova Gaydardzhieva, Ph.D., Scientific specialty "National economy (History of the national economy - regional development)", Thrakia University - Stara Zagora, Faculty of Economics, Department of Regional Development*

Subject: Dissertation work for awarding the educational and scientific degree "doctor" in professional field 3.7. Administration and Management, doctoral program "Administration and Management (Regional Development)" at UNSS.

Grounds for presenting the review: participation in the composition of the scientific publication for the defense of the dissertation work according to Order No. 3209/29.11.2022 of the Vice-Rector for Research and Development of the UNSS.

Author of the dissertation: *Valbona Avdulla Sakollari*
Dissertation topic: *"Administrative and territorial reforms as an effective way for improving local self-governance in the provision of public services."*

1. Information about the dissertation student

The dissertation student Valbona Avdulla Sakollari was trained in the doctoral program "Administration and Management (Regional Development)" at the "Regional Development" Department, Faculty of "Management and Administration" of UNSS in professional direction 3.7. Administration and Management, according to Order of the Rector of UNSS no. 2937/25.11.2019. The training was carried out in the form of independent training, for a fee during the period 15.11.2019 - 15.11.2022. The supervisor is Associate Professor Georgi Nikolov, PhD .

Valbona Avdulla Sakollari has been dismissed with the right to defend her dissertation "Administrative and territorial reforms as an effective way to improve local self-government in the provision of public services", as of 14.11.2022, by Order of the Rector of UNSS No. 3289/12.12 .2022

• *Brief biographical reference:*

Valbona Sakollari was born in 1974 in the city of Durres, Republic of Albania. From 1992-1996, she studied at the Faculty of Economics of the University of Tirana and graduated with a bachelor's degree in Economics. From 2011 to 2013, she continued his education in the MA "Politics and Administration - Profile Financial Administration" at the "Political Sciences and Law" Faculty of the "Alexander Moisiu" University (UAMD) in Durres.

For her work experience, the doctoral student indicates the years since 2001, when she worked in the front office of the company Topography "Maestri", Riccione, Italy. From 2003-2006, she was a sales consultant in the city of Rimini, Italy. From 2006 to 2010, she was an accountant in an Italian company in Durres, Albania. Since 2010, she has been a sales manager in the same company.

In 2019, participated in the following trainings: "Leadership in Safety", "Code of Business Conduct and Compliance in HC (Human Capital)" and "Prevention of Corruption in HC" by HC Group.

In 2021 she is studying at the Institute for Girls and Women in National and International Security Policy II Program, CRLDS, Center for European Policy Studies for Local and Regional Development, Albania, Tirana. as well as in 4 more, indicated by the doctoral student, studies in the field of finance.

Valbona Sakollari also has some experience in the socio-political sphere. In 2019, she participated in the elections for local governing bodies, Durres municipality. In 2021, she is a candidate of the Democratic Party in the parliamentary elections in Albania.

She speaks English at a good level and Italian at a very good level.

• *Academic and other positions held to date (including positions outside the university or scientific organization).*

During the period 2015-2020, Valbona Sakollari is a part-time lecturer in the Department of Public Administration, Faculty of Political Sciences and Law, UAMD, Durres. In 2021, she is a part-time teacher at the Faculty of Economics of Qiriazi University College, Tirana.

- *Brief information on the implementation of the individual plan*

In the order of the Rector of UNSS for the expulsion of the doctoral student, the full implementation of the activities of the individual study plan and a positive attitude of the "Regional Development" teaching department for Valbona Sakollari's readiness to defend the dissertation before a scientific jury are indicated.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography and appendices. The total volume of pages is 153. The research was done on the basis of 158 theoretical sources and empirical databases. Some of the data and summaries are presented visually by means of 3 tables, 9 figures and 6 appendices.

The actuality of the topic is determined by the need to develop and strengthen good democratic governance at the local level. The research interest is aimed at an in-depth analysis of the administrative-territorial reform implemented in Albania since 2014, which is a new challenge for the democratic changes in the country and for the consolidation of local self-government and decentralization. The subject of the research of the dissertation work is the reform and its influence on the management at the local level. In this regard, the object of study are various municipalities, as the main participants in the implementation of the changes undertaken. The emphasis is on assessing the readiness of the administrative staff to implement the reform and on the fiscal autonomy of the municipalities. The main objective is to assess the innovation that the reform brings and how it will support sustainable local economic growth and the economic growth of Albania.

The main hypothesis that the research raises is that: the administrative-territorial reform increases the efficiency of local government, ensuring efficiency in the provision of public goods and services, and in the collection of taxes, thus promoting sustainable local economic development".

The dissertation evaluates the elements that influence the improvement of the quality and quantity of public goods and services offered by the local government. The conclusion that successful management must be above all effective management is justified. The administrative-territorial reform is precisely aimed at creating effective local governance by consolidating smaller units of local government into larger and more efficient units in order to provide better services and better access for citizens to these services. For the purposes of the empirical analysis, an e-mail survey was conducted among 51 respondents randomly selected from the target group to answer 21 questions

related to the assessment of the administrative, technical and professional efficiency of local self-government.

The structure of the dissertation fully meets the standard requirements for this purpose. The first chapter presents the theoretical-methodological basis of the administrative-territorial reform, the main definitions, concepts and models, as well as the legislative basis for it in Albania. In the second chapter, a study of the historical prerequisites of the territorial division in Albania is made, as well as a study and critical analysis of the results of the administrative-territorial reform (ATR) in the country, the aim of which is to create unified administrative-territorial units (ATEUs) that provide improved services for efficient use of local finances. In support of the main hypothesis, three predefined null hypotheses are tested in the analysis here, namely:

H1o: The administrative-territorial reform affects the fiscal autonomy of the local government;

H2o: The reorganization of local government units creates an opportunity to offer an efficient distribution of investments;

H3o: Reorganization of local government units reduces administrative staff costs

As a result, the following findings were made:

- the administrative-territorial reform does not interfere with fiscal autonomy at the local level;
- the reorganization of local self-government units creates an opportunity and does not hinder the effective distribution of investments in them;
- the reorganization reduced the number of administrative staff.

In the third chapter, the dissertation focuses on applying the principles of good governance in the public sector; introducing innovations and good governance at the regional and local level; improving efficiency in the provision of public goods and increasing tax collection.

In the conclusion, the conclusions of the theoretical and empirical analysis made in the study are presented in a synthesis. On this basis, the relevant recommendations were formulated.

The research was done on the basis of a total of 158 theoretical sources and empirical databases, which is proof of the dissertation's good awareness of the issue.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

➤ The PhD student evaluated the impact of ATP on improving the quality and quantity of public services, by increasing the efficiency of local government structures, strengthening local finances and increasing fiscal autonomy, and developing the capacity of local structures.

➤ The study compares the obtained results with the theoretical expectations by testing with a t-test the behavior of the variables directly affecting the results of the reform. The test result shows that the effects of the reform do not reach the original goals. Their indicators are similar to those before the implementation of the reform. Based on the results of these tests, some recommendations are presented by the author.

➤ The survey is used as a tool to measure the performance of the local administration. In the case study, municipalities are considered as direct units affected by ATP. Questionnaires have been developed for this purpose.

➤ The statistical model of multiple linear regression is used to understand the relationship between the independent variables of fiscal autonomy, financial performance, the number of public administrators and the dependent variable – the public services offered by the Local Government Units (LGUs).

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

The dissertation has a scientific and applied focus. The main conclusions made, which have a contributing nature, would contribute to increasing the practical results of the applied ATP in Albania, namely:

✓ The need for reforms aimed at increasing tax autonomy is substantiated;

✓ The proposal that the local self-government should apply the possibilities of ATP to reach higher standards of public services is motivated;

✓ It has been established that the reform contributes to improving the efficiency of the distribution of public funds and for this it is necessary to change the provisions on the distribution of public funds and the refinancing of local self-government in the preparation of the annual budget.

✓ The study proves that the implementation of ATP since 2014 leads to increased technical, administrative and professional efficiency by promoting appropriate communication and transparency, as well as introducing regulations aimed at and promoting competitiveness and performance evaluation both regionally and at the local level of government.

5. Evaluation of dissertation publications

The doctoral student has listed 9 publications, published mainly in proceedings of international scientific conferences. Thematically, they are related to the research issues in the dissertation. In all publications, Valbona Sakollari is the sole author. In quantitative terms, the publications exceed the requirements for obtaining the educational and scientific degree "doctor".

6. Evaluation of the autoref

The abstract has a volume of 33 pages and meets the requirements for compliance with the dissertation, giving a sufficiently complete and accurate picture of the research carried out. The reference to the contributions reflects the actual results of the dissertation.

7. Criticisms, recommendations and questions

The issue addressed by the author is current and important for the socio-economic development of the municipalities in Albania, for the development of their self-governance and the application of the principles of decentralization in management. My recommendation is to deepen the research in this direction, to popularize and defend it before the competent authorities.

8. Conclusion

The dissertation was developed in accordance with the regulatory requirements for awarding the educational and scientific degree "doctor", reflected in the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its Application and the Regulations for the Organization and Conduct of Competitions for the Acquisition of Scientific degrees and for occupying academic positions at UNSS.

On the basis of the mentioned positive aspects, I give my positive assessment of the developed dissertation work and propose to the honorable scientific jury to make a decision on awarding Valbona Avdulla Sakollari with the Educational and Scientific Degree "Doctor" in the field of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.7. Administration and Management; scientific specialty "Administration and management (regional development)".

24.01.2023

Sofia

Signature: .....

(Prof. Veneta Gaydardzhieva, PhD)